

Toespraak

van de waarnemend Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, dr. M.L. Vos

Herdenking Koos Schouwenaar (1947-2025)

datum 30 september 2025

Wij hebben de goede gewoonte om de oud-leden die ons zijn ontvallen hier te herdenken.

Vandaag gedenken wij Koos Schouwenaar die op 13 juli, op 78-jarige leeftijd overleed. Hij was acht jaar lid van de VVD-fractie in de Eerste Kamer, van 7 juni 2011 tot 11 juni 2019.

Ik heet ook zijn familie van harte welkom bij deze herdenking.

Jacobus Marinus Schouwenaar werd op 13 mei 1947 geboren in Rotterdam.

Na zijn middelbare school ging hij naar het Koninklijk Instituut voor de Marine in Den Helder. Officieren in opleiding aan dat instituut staan bekend als adelborsten.

In 1968 ging hij als officier werken bij de Koninklijke Marine.

Hij combineerde zijn werk bij Defensie met de studie Nederlands recht aan de Rijksuniversiteit Utrecht.

Hij maakte de overstap van defensie naar de civiele wereld toen hij chef bureau algemene zaken werd van de gemeente Tubbergen.

Het bleek een opstap te zijn naar een lange carrière als burgemeester.

In een periode van 33 jaar was Schouwenaar burgemeester van Venhuizen, Castricum, Maarssen en Middelburg.

Hij was altijd aanspreekbaar en overal zichtbaar.

Zijn nummer stond gewoon in het telefoonboek.

Koos Schouwenaar kwam uit een politiek gezin.

Zijn vader Arie Jan was Tweede Kamerlid voor de Partij van de Arbeid.

Zijn moeder Jo was voor de VVD Eerste Kamerlid, lid van het Europees Parlement en minister van Maatschappelijk Werk in het kabinet-Marijnen.

Het waren bij de Schouwenaars thuis waarschijnlijk interessante discussies over liberale en sociaaldemocratische politiek.

Ze leidden er in ieder geval toe dat Koos voor de liberale politiek toen hij zich in 1975 aanmeldde als lid bij de VVD.

Bij zijn afscheid van de Eerste Kamer in 2019 sprak ook toenmalig Kamervoorzitter Ankie Broekers-Knol over de politieke familie Schouwenaar.

Ze zei: 'Wij wachten op de volgende generatie Schouwenaar.'

In 2023 was het zover, nog niet in de Eerste Kamer, maar een van zijn dochters werd wel burgemeester.

In Zeeland, net als haar vaders laatste post.

Koos Schouwenaar zei toen diep in zijn hart trots te zijn op zijn dochter, maar haar geen adviezen te geven.

Binnen de VVD bekleedde hij verschillende functies, zoals het voorzitterschap van de afdeling Tubbergen en de Kamercentrale Den Helder.

Ook was hij voorzitter van de integriteitscommissie van zijn partij.

In 2019 kreeg hij de Thorbeckepenning voor zijn jarenlange inzet voor de VVD.

In de Eerste Kamer hield hij zich bezig met volkshuisvesting en justitie en veiligheid.

Zo hield hij zijn maidenspeech tijdens een debat over scheefwonen.

In zijn afsluitende zinnen zei hij dat zijn fractie positief tegenover dit wetsvoorstel stond.

Hij sloot af met te zeggen: 'Ik sta hier namens mijn fractie, maar ook voor Zeeland.'

Ik heb gezocht naar mogelijkheden om Zeeland te betrekken bij scheefwonen, maar Zeeland is zo plat als een dubbeltje.

datum 30 september 2025

blad 2

Het is me dus niet gelukt, maar ik wilde Zeeland in ieder geval genoemd hebben.'

Schouwenaar had een zakelijk en relativerende manier van debatteren, zonder opsmuk en met zo nu en dan een licht ironische ondertoon.

Als sportliefhebber hield hij van vergelijkingen, bijvoorbeeld met voetbal.

Toen de Kamervoorzitter hem eens vroeg om de metafoor met die sport los te laten, gaf hij zich niet zomaar gewonnen en vroeg: 'En met een andere sport?'

Koos Schouwenaar stond bekend als een warm en humorvol man, benaderbaar en betrokken. Dat ons respect voor zijn persoon en zijn verdiensten voor de samenleving en de Nederlandse parlementaire democratie tot steun mag zijn voor zijn familie en vrienden.

Ik verzoek een ieder om een moment stilte in acht te nemen.